

УДК 340.12

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-269-273

Бунчук Оксана Борисівна,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії права та прав людини
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

o.bunchuk@chnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0002-7094-4934

**ВІД ЮРИСПРУДЕНЦІЇ ОЦІНОК ДО ТЕОРІЇ ЮРИДИЧНОЇ
АРГУМЕНТАЦІЇ: КАРЛ ЛАРЕНЦ, РОБЕРТ АЛЕКСІ, УЛЬФРІД НОЙМАНН**

В статті йдеться про розвиток юридичної методології в XIX, XX і XXI ст.ст., який розуміється як перехід, зокрема, від юриспруденції оцінок до теорії юридичної аргументації. Констатовано, що основи сучасної юридичної методології закладається в першій половині XIX ст. Фрідріхом Карлом фон Савіні, тоді як її витoki потрібно шукати принаймні в римському праві або й раніше. Впродовж майже ста років після Савіні, тобто приблизно до кінця 1960 років, сформувалося три традиційних методологічних напрямки, до яких належить і «юриспруденція оцінок», яку репрезентує передусім німецький професор Карл Ларенц (1903-1993), автор, серед іншого, фундаментальної «Методології правової науки» (1-6 вид. з 1960 по 1991 рік). Не пізніше початку 1970 років набирає обертів новий (методологічний) напрямок, який отримує назву «теорія юридичної аргументації». Так складається те, що конкуренцію і взаємний вплив юриспруденції оцінок і теорії юридичної аргументації можна розуміти як *перехід* від аксіологічної юриспруденції до деонтологічної аргументативної юриспруденції.

У статті розглядаються питання: по-перше, що докладніше собою являє перехід в цілому і загалом від аксіологічної до аргументативної юриспруденції; по-друге, яке значення мають поняття «сенсу» і «претензії на правильність» в юридичній методології сьогодні, по-третє, якою є теорія норм в юриспруденції оцінок К. Ларенца і в теорії юридичної аргументації, репрезентованій Р. Алексі і У. Нойманном.

Виклад статті завершується твердженнями про те, що теорія юридичної аргументації може повністю (Р. Алексі) або частково (У. Нойманн) замінити в нашій дні юриспруденцію оцінок в широкому сенсі, тобто юридичну методологію, яка намагається розв'язувати питання правознаходження *secundem* і передусім *praeter* і *extra legem INTRA JUS* за допомогою переважно аксіологічного інструментарію. Поняття «претензії на правильність» характеризує сучасну теорію юридичної аргументації, орієнтовану, зокрема і значною мірою, на Ю. Габермаса, причому можна сказати, що перехід від юриспруденції оцінок до такого роду теорії є переходом від традиційної ідеології сенсу до сучасної ідеології згаданої претензії. Відмова від поняття типу, яке пропагує К. Ларенц, на користь поняття норми для вирішення, яке пропонує, посилаючись на Є. Ерліха, передусім Р. Алексі, – це ще одна, цікава в прикладному сенсі, форма переходу від юриспруденції оцінок до теорії юридичної аргументації.

Ключові слова: юриспруденція оцінок, правова оцінка, юридична методологія, теорія юридичної аргументації, теорія типів, поділ норм на правила і принципи, норма для вирішення, види правознаходження.

Bunchuk O. FROM THE JURISPRUDENCE OF VALUES TO THE THEORY OF JURIDICAL ARGUMENTATION: KARL LARENZ, ROBERT ALEXEY, ULFRID NEUMANN

The article under studies deals with the issue of the evolution of juridical methodology in the XIX, XX, and XXI centuries. This evolution is frequently perceived as a transition from the jurisprudence of values to the theory of juridical argumentation. The article points out that modern legal methodology was founded in the first half of the XIX century by Friedrich Carl von Savigny, whereas its origins should be sought at least in Roman law or even earlier. For about a hundred years after Savigny (until about the end of 1960), three traditional methodological trends have emerged. Among them was the “jurisprudence of values”, represented primarily by the German professor Karl Larenz (1903-1993), author of, among other things, the fundamental “Methodology of Legal Science” (1st-6th ed. from 1960 to 1991). In the early 1970s, a new (methodological) trend, called the “theory of juridical argumentation”, also gained great popularity. In this way, the competition and mutual influence of the jurisprudence of values and the theory of juridical argumentation can be referred to as a *transition* from axiological jurisprudence to deontological argumentative jurisprudence.

In the article are analyzed three issues: first, what is the transition from axiological to argumentative jurisprudence in general and in particular; second, what is the significance of the concepts of “sense” and “claim to correctness” in legal methodology today; third, what role does the theory of norms play in the jurisprudence of values by K. Larenz and in the theory of juridical argumentation by R. Alexey and U. Neumann.

In conclusion, the article asserts that the theory of juridical argumentation may completely (R. Alexey) or partially (U. Neumann) replace today’s jurisprudence of values in the broad sense. In other words, it may replace juridical methodology, which attempts to resolve the issues of *secundem law* and, above all, *praeter* and *extra legem INTRA JUS* with the help of mainly axiological tools. The notion of the “claim to correctness” characterizes the modern theory of juridical argumentation, which is oriented, in particular, and largely, to J. Habermas. What is more, the transition from the jurisprudence of values to this kind of theory is a transition from the traditional ideology of sense to the modern ideology of the above claim. The rejection of the concept of type advocated by K. Larenz in favor of the concept of a norm for decision, which is primarily proposed by R. Alexey with a due reference to E. Ehrlich, is another form of transition from the jurisprudence of values to the theory of juridical argumentation that is interesting in an applied sense.

Key words: jurisprudence of values, legal evaluation, juridical methodology, theory of juridical argumentation, theory of types, division of norms into rules and principles, norms for decision.

Постановка проблеми. Основи сучасної юридичної методології закладаються в першій половині XIX століття Фрідріхом Карлом фон Савінї, тоді як її витoki потрібно шукати принаймні в римському праві або й раніше. Впродовж майже ста років після Савін'ї, тобто приблизно до кінця 1960 років, сформувалося три традиційних методологічних напрямки [1, с. 109-139], до яких належить і «юриспруденція оцінок», яку репрезентує передусім німецький професор Карл Ларенц (1903-1993) [2], автор, серед іншого, фундаментальної «Методології правової науки» (1-6 вид. з 1960 по 1991 рік) [3; 4; 5]. Не пізніше початку 1970 років [6, с. 1-3] набирає обертів новий (методологічний) напрямок, який отримує назву «теорія юридичної аргументації». Конкуренцію і взаємний вплив юриспруденції оцінок і теорії юридичної аргументації можна розуміти як *перехід* від аксіологічної юриспруденції до деонтологічної аргументативної юриспруденції. Такий розвиток подій породжує низку цікавих і актуальних проблем, частина із яких стала предметом цієї статті.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Стан дослідження відношення юриспруденції оцінок К.Ларенца в Україні в останні роки представлений низкою статей передусім О. В. Настасійчука, питання про теорію юридичної аргументації докладно досліджує Т. І. Дудаш. Водночас й інші українські автори – так чи інакше – зачіпають методологічні питання аксіологічного і деонтологічного характеру. Йдеться про таких авторів, як: Н. А. Гураленко, С. І. Максимов, В. Г. Савчук та ін. Німецькі автори мають змогу не тільки досліджувати історію згаданих вище методологічних напрямків, але й їх безпосередньо розвивати. Так, існує наукова школа учнів К. Ларенца, яка функціонує і в наші дні, оскільки згадані учні мають своїх учнів. До цієї школи в широкому сенсі належать такі прізвища, як: К.-В. Канаріс, Т. Рім, Д. Леєнен та ін. Історичні дослідження юриспруденції оцінок пов'язані з такими іменами, як: Я. Шредер, Й. Рюкерт, Б. Рютерс та ін. Розвиток теорії юридичної аргументації може бути репрезентований такими іменами, як: Роберт Алексі і Ульфрід Нойманн, на роботи яких у цьому дослідженні звернено особливу увагу.

Мета статті – продемонструвати особливості переходу від традиційної юриспруденції оцінок К.Ларенца до сучасної теорії юридичної аргументації, репрезентованої Р. Алексі та У. Нойманном.

Виклад основного матеріалу дослідження. Якщо за точку відліку розвитку традиційної і сучасної юридичної методології взяти юридичну методологію (вчення про юридичні методи) Савінї [4, с. 11-18; 7, с. 53-95], то перехід від юриспруденції оцінок до теорії юридичної аргументації розпочинається як перший крок до юриспруденції понять, потім від юриспруденції понять до юриспруденції інтересів, а далі від юриспруденції інтересів до юриспруденції оцінок. На цьому останньому кроці до розвитку долучається і К. Ларенц, який підкреслює значення нормативної проблеми у формі так званої оцінки (*Wertung*), тобто правової оцінки, яка має місце тоді, коли традиційний канон тлумачення Савінї (граматичне, логічне, історичне і систематичне тлумачення), доповнене, сьогодні, можливо, телеологічним тлумаченням та іншими типами тлумачення (наприклад, конституційноконформним тлумаченням тощо), не дозволяє отримати надійного або взагалі будь-якого справедливого результату. Така оцінка може називатися оцінкою у вузькому сенсі, – або *praeter i/ab extra legem* правознаходженням як питанням права, – якій протиставляється інший тип правової оцінки у вузькому сенсі, який відомий як тлумачення як таке, або правознаходження *secundem legem*. В німецькій мові для цього використовується спеціальний термін «*Beurteilung*». К. Ларенц використовує поняття оцінки в першому значенні, тобто як «*Wertung*», а також узагальнено. В українській юридичній мові таке термінологічне розрізнення, на жаль, має імпліцитний характер, тобто воно існує, але при цьому потрібно говорити про відкриті і закриті правову оцінку тощо, а не використовувати опозицію, аналогічну відношенню *Wertung – Beurteilung*.

Свої методологічні зусилля сам К. Ларенц описує як перехід «від «юриспруденції інтересів» до «юриспруденції оцінок», причому таку назву має одна із рубрик його «Методології правової науки» [4, с. 119-125]. Найменування нашої статті немов продовжує розпочату естафету. В згаданій рубриці К. Ларенц зазначає, що на початку XX ст. незвичайний успіх випав «юриспруденції інтересів» Філіппа Гекка. Проте вона страждала від неясного застосування слова «інтерес»: це останнє розумілося, по-перше, як каузальний фактор, який мотивує законодавця, по-друге, як предмет затіяної ним оцінки й, при нагоді, навіть як масштаб для оцінки. Прихильники юриспруденції інтересів тим часом також усвідомили цей недолік. У такий спосіб один з них, Гаррі Вестерман, підкреслює, що необхідно поняття інтересу обмежувати уявленнями на основі прагнень, які мають або мусять мати учасники, які беруть участь в правовому спорі, якщо вони добиваються сприятливого для них правового наслідку, і різко відрізнити поняття інтересів у цьому сенсі від законних масштабів для оцінки [4, с. 119-120].

Таким чином, юриспруденція оцінок – це дооцінка юриспруденції інтересів, тобто включення до антропологічного (телеологічного) інструментарію методологічного напрямку нормативного (оцінювального, аксіологічного) інструментарію.

Не залишився поза увагою дослідників і перехід в цілому і загалом від традиційної до сучасної юридичної методології, яка повністю або частково асоціюється з теорією юридичної аргументації. В першому випадку характерним є підхід Р. Алексі, який зводиться, по суті, до переходу від аксіологічної юриспруденції до деонтологічної юриспруденції. Можна сказати, що теорія юридичної аргументації Р. Алексі – це нормативно-аналітичний [8, с. 33] аналог традиційної, – дуальної з часів Савінї, який розрізняв власне тлумачення і дальше творення права [9], – юридичної методології або юриспруденції оцінок в широкому – узагальненому – сенсі. На противагу цьому, теорія юридичної аргументації У. Нойманна має

своїм аналогом переважно юриспруденцію оцінок у вузькому сенсі, тобто проблематику так званого дальшого творення права.

Так чи інакше, такий відомий історик юридичної методології, як Я. Шредер в фундаментальній двохтомній книзі «Право як наука» (3 вид. 2020 рік) [10; 11] говорить про перехід від традиційної юридичної методології, останнім кроком у розвитку якої є, як показано, юриспруденція оцінок, до сучасної юридичної методології, в т.ч. до теорії юридичної аргументації.

Згідно з традиційним уявленням про правозастосування, тлумачення закону цілковито перебуває на передньому плані. Із правильної інтерпретації, тобто із витлумачення сенсу за допомогою граматичних, історичних, систематичних і телеологічних допоміжних засобів, випливає у нормальний спосіб відразу також вирішення справи. Тільки тоді, коли закон має прогалини або мусить корегуватися, потрібні подальші правила.

Згідно з другою основною позицією, сенс закону – це всього тільки один із багатьох аргументів для вирішення випадку. Формально це уявлення веде до того, що тлумачення закону уже не трактується заради себе самого, а всього тільки залучається в рамки теорії аргументації, отже, «прогалина закону» втрачає своє значення [11, с. 179-182].

Отже, внутрішня і зовнішня історія юридичної методології в останні три століття характеризується переходом від юриспруденції оцінок до теорії юридичної аргументації. При цьому, такий перехід розкриває як процедуральний (термін, який асоціюється з Ю. Габермасом і Р. Алексі), так і субстанціональний потенціал юриспруденції оцінок.

Викладене вище створює тло, на якому можна докладніше розглянути окреслені вище два питання про, власне кажучи, зміну теоретичної парадигми та про прикладне значення переходу, про який йшлося вище.

У першому випадку слід повторити, що всі традиційні методологічні напрямки обертаються навколо поняття сенсу в тому чи іншому вбранні («сенсовий контекст» (К. Ларенц), «реконструкція думки» (Савіні) тощо).

Так, К. Ларенц зазначає, що юриспруденція добуває нормативну сенсову асоціацію права як таку і робить її спеціально темою свого розгляду [4, с. 199]. Такий підхід не викликає на перший погляд ніяких заперечень, оскільки він є елементом правової культури і традиції. Водночас багато що змінилося тоді, коли здобувати успіх почала філософія Ю. Габермаса [12], зокрема пропаговане ним поняття «претензії на чинність», зокрема, нормативних тверджень.

На основі цієї ідеї Р. Алексі розвинув цікаву, переважно процедуральну, теорію юридичної аргументації, в якій особливе значення має поняття претензії права на правильність. Йдеться, зокрема про те, що як позитивісти, так і неопозитивісти сьогодні здебільшого погоджуються з тим, що право складається з чогось більшого, ніж чистої фактичності закономірностей поведінки, наказів, психічних диспозицій або здійснення примусу. Право має поряд з цим фактичним або реальним виміром, також критичний або рефлексивний бік, який сягає за межі першого виміру. Так, можна знайти як у авторів, які оспорожують понятійно необхідний взаємозв'язок між правом і мораллю, так й у таких авторів, що відстоюють такий зв'язок, тезу, що право висуває претензію на правильність або справедливість. Отже, стара суперечка між позитивізмом і неопозитивізмом може бути продовжена на новій арені, позначеній питанням про значення і наслідки сполученої з правом або висунутої в праві претензії на правильність [13, с. 3].

У свою чергу, У. Нойманн зосереджує свою увагу на субстанціональній теорії юридичної аргументації. Відзначимо, що питання субстанціонального характеру іманентні для юриспруденції оцінок, яка, як це має місце у К. Ларенца, ґрунтується, із застереженнями, на ідеалістичній філософії (цінностей) (Гартман, Шелер).

Так, У. Нойманн ґрунтує свій підхід на схемі аргументації С. Тулміна, зазначаючи при цьому, що умовивід є не *аналітичним*, а *субстанціональним*. Субстанціональною, якщо формулювати розкуто, є всяка аргументація, в якій внизу з'являється інформація, яка не були вставлена вгорі. Точніше кажучи: субстанціональною є аргументація тоді, коли підтримка правила умовиводу не містить інформації, яка повідомляється у висновку; якщо вона містить цю інформацію, то аргументація має аналітичний характер [6, с. 23].

Отже, перехід від юриспруденції оцінок, про який йшлося вище, – це перехід до процедурально-субстанціональної теорії юридичної аргументації.

Ще одним цікавим аспектом є питання теорії норм, яке по різному вирішується в юриспруденції оцінок К. Ларенца і в теорії юридичної аргументації Р. Алексі (і У. Нойманна). Так, К. Ларенц будує оригінальну теорію типів як субтеорію юриспруденції оцінок. Її суть можна звести до формування, зрештою, правової норми, яка не може бути застосована у форму субсумції [4, с. 275].

Рефреном через усю творчість Р. Алексі проходить запозичений ним у Р. Дворкіна поділ норм на правила і принципи. Наприклад, у важливій статті «Формула ваги» сказано: існує дві основні операції правозастосування: субсумція і зважування. Тоді як субсумція відносно добре досліджена, у зважуванні як і раніше відкрито багато питань.

Нормотеоретичний фундамент, з одного боку, субсумції, а з іншого боку, зважування утворює розрізнення правил і принципів. Правила – це норми, які дефінітивно щось велять. Вони є *дефінітивними*

веліннями. Більшість правил постановляють дещо для випадку, що виконані певні умови. Вони є умовними нормами. Вирішально, що тоді, коли правило чинне і застосовне, то дефінітивно велено робити точно те, що воно вимагає. Якщо це робиться, то правило виконане; якщо це не робиться, то правило не виконане. Тому правила – це норми, які завжди можуть бути тільки або виконані, або не виконані. Всупереч цьому, принципи – це норми, які велять, щоб щось було реалізовано відносно фактичних і правових можливостей якомога вищою мірою. Принципи є згідно з цим *веліннями оптимізації*. Як такі вони характеризуються тим, що можуть бути виконані різною мірою і що міра їхнього виконання залежить не тільки від фактичних, але й від правових можливостей [15, с. 771-772].

Підхід Ларенца має, на наш погляд, більше недоліків, ніж переваг. Адже він потребує подвійної довіри до формування типової норми і до її застосування – «долучення» (Zuordnung) як говорить Ларенц. Підхід Алексі щодо цього надійніший, оскільки довіра потрібна тільки до процесу зважування принципів. Водночас потенціал схеми аргументації Тулміна, який в теорії юридичної аргументації пропагує У. Нойманн, дозволяє якоюсь мірою зблизити підходи Ларенца і Алексі за рахунок так званої «підтримки» чи «підкріплення», яке має не логічну, не тавтологічну, не аналітичну, а субстанціональну природу, і тому опосередковує поняття типу К. Ларенца і поняття норми (правила) для вирішення Р. Алексі.

Висновки. Викладене вище дозволяє зробити висновки:

По-перше, теорія юридичної аргументації може повністю (Р. Алексі), або частково (У. Нойманн) замінити в наші дні юриспруденцію оцінок в широкому сенсі, тобто юридичну методологію, яка намагається розв'язувати питання правознаходження *secundem* і передусім *praeter* і *extra legem* INTRA JUS за допомогою переважно аксіологічного інструментарію.

По-друге, поняття «претензії на правильність» характеризує сучасну теорію юридичної аргументації, орієнтовану, зокрема і значною мірою, на Ю. Габермаса, причому можна сказати, що перехід від юриспруденції оцінок до такого роду теорії є переходом від традиційної ідеології сенсу до сучасної ідеології згаданої претензії.

По-третє, відмова від поняття типу, який пропагує К. Ларенц, на користь поняття норми для вирішення, який пропонує Р. Алексі, – це ще одна, цікава в прикладному сенсі, форма переходу від юриспруденції оцінок до теорії юридичної аргументації.

По-четверте, подальше дослідження питання про відношення юриспруденції оцінок і теорії юридичної аргументації можливе як за рахунок ширшої тематизації і проблематизації, так і за рахунок взяття до уваги позицій й інших авторів, які мають справу з аксіологічними і деонтологічними питаннями правознаходження в процесі застосування права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Bydlinski F. *Juristische Methodenlehre und Rechtsbegriff* / Franz Bydlinski. 2., erg. Aufl. Wien ; New York : Springer, 1991. XV, 671 S.
2. Canaris C.-W. Karl Larenz. Stefan Grundmann & Karl Riesenhuber (Hrsg.: *Zivilrechtslehrer des 20. Jahrhunderts in Berichten ihrer Schüler*. Band 2. Berlin : De Gruyter, 2010. S. 263–308.
3. Larenz K. *Methodenlehre der Rechtswissenschaft*. Berlin : Springer, 1960. 381 S.
4. Larenz K. *Methodenlehre der Rechtswissenschaft*. Berlin etc. : Springer, 1991. 494 S.
5. Hüpers B. Karl Larenz – *Methodenlehre und Philosophie des Rechts in Geschichte und Gegenwart*. Berlin, 2010. 646 S.
6. Neumann U. *Juristische Argumentationslehre*. Darmstadt : Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1986. 136 S.
7. Rückert J. *Methodik des Zivilrechts – von Savigny bis Teubner*. Baden-Baden : Nomos, 2017. 659 S.
8. Alexy R. *Theorie der juristischen Argumentation. Die Theorie des rationalen Diskurses als Theorie der juristischen Begründung*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1991. 435 S.
9. Bühler A. *Rechtsauslegung und Rechtsfortbildung bei Friedrich Karl von Savigny. Theorie der Interpretation vom Humanismus bis zur Romantik – Rechtswissenschaft, Philosophie, Theologie : Beiträge zu einem interdisziplinären Symposium in Tübingen, 29. September bis 1. Oktober 1999*. Stuttgart, 2001. 2001. S. 329–337.
10. Schröder J. *Recht als Wissenschaft. Geschichte der juristischen Methodenlehre in der Neuzeit (1500-1990)*. Bd. 1 1500-1933. München : C.H. Beck, 2020. 511 S.
11. Schröder J. *Recht als Wissenschaft. Geschichte der juristischen Methodenlehre in der Neuzeit (1500-1990)* Bd. 2 1933-1990. 3., überarb. und wesentlich erw. Aufl. München : C.H. Beck, 2020. 347 S.
12. Alexy R. Jürgen Habermas' *Theorie des juristischen Diskurses*. Recht, Vernunft, Diskurs : Studien zur Rechtsphilosophie. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1995. S. 165–174.
13. Alexy R. *Recht und Richtigkeit. The reasonable as rational? On legal argumentation and justification ; Festschrift for Aulis Aarnio / ed. by Werner Krawietz ... – Berlin : Duncker und Humblot, 2000. S. 3–19.*
14. Alexy R. *Die logische Analyse juristischer Entscheidungen. Recht, Vernunft, Diskurs : Studien zur Rechtsphilosophie*. Frankfurt am Main : Suhrkamp, 1995. S. 13–51.
15. Alexy R. *Die Gewichtsformel. Gedächtnisschrift für Jürgen Sonnenschein : 22. Januar 1938 bis 6. Dezember 2000 / Jickeli, Joachim*. Berlin : de Gruyter Recht, 2003. S. 771–792.

REFERENCES:

1. Bydlinski, F. (1991). Juristische Methodenlehre und Rechtsbegriff. [Legal methodology and legal concepts]. 2., erg. Aufl. 671. [in Deutsch].
2. Canaris, C. W., Karl Larenz, Stefan, Grundmann, Karl, Riesenhuber. (2010). Zivilrechtslehrer des 20. Jahrhunderts in Berichten ihrer Schüler. [Civil law teachers of the 20th century in reports from their students]. Volume 2. 263–308. [in Deutsch].
3. Larenz, K. (1960). Methodenlehre der Rechtswissenschaft. [Methodology of legal science]. 381. [in Deutsch].
4. Larenz, K. (1991). Methodenlehre der Rechtswissenschaft. [Methodology of legal science]. 494. [in Deutsch].
5. Hüpers, B., Karl, Larenz. (2010). Methodenlehre und Philosophie des Rechts in Geschichte und Gegenwart. [Methodology and philosophy of law in history and the present]. 646. [in Deutsch].
6. Neumann, U. (1986). Juristische Argumentationslehre. [Legal argumentation theory]. 136. [in Deutsch].
7. Rückert, J. (2017). Methodik des Zivilrechts – von Savigny bis Teubner. [Methodology of civil law – from Savigny to Teubner]. 659. [in Deutsch].
8. Alexy, R. (1991). Theorie der juristischen Argumentation. Die Theorie des rationalen Diskurses als Theorie der juristischen Begründung. [Theory of legal argumentation. The theory of rational discourse as a theory of legal justification]. 435. [in Deutsch].
9. Bühler, A. (2001). Rechtsauslegung und Rechtsfortbildung bei Friedrich Karl von Savigny. [Legal interpretation and legal training with Friedrich Karl von Savigny]. *Theory of interpretation from humanism to romanticism – jurisprudence, philosophy, theology: contributions to an interdisciplinary symposium in Tübingen, 29 September to 1 October 1999*. 329–337. [in Deutsch].
10. Schröder, J. (2020). Recht als Wissenschaft. Geschichte der juristischen Methodenlehre in der Neuzeit (1500-1990). [Law as a science. History of legal methodology in modern times (1500-1990). Vol. 1 1500-1933]. 511. [in Deutsch].
11. Schröder, J. (2020). Recht als Wissenschaft. Geschichte der juristischen Methodenlehre in der Neuzeit (1500-1990). [Law as a science. History of legal methodology in modern times (1500-1990) Vol. 2 1933-1990]. 347. [in Deutsch].
12. Alexy, R. (). Jürgen Habermas Theorie des juristischen Diskurses. [Jürgen Habermas theory of legal discourse]. 165–174. [in Deutsch].
13. Alexy, R. (2000). Recht und Richtigkeit. The reasonable as rational? On legal argumentation and justification. [The reasonable as rational? On legal argumentation and justification]. 3–19. [in Deutsch].
14. Alexy, R. (1995). Die logische Analyse juristischer Entscheidungen. [The logical analysis of legal decisions]. 13–51. [in Deutsch].
15. Alexy, R. (2003). Die Gewichtsformel. Gedächtnisschrift für Jürgen Sonnenschein: 22. Januar 1938 bis 6. Dezember 2000. [The weight formula. Memorial for Jürgen Sonnenschein: January 22, 1938 to December 6, 2000]. 771–792. [in Deutsch].

Стаття надійшла до редакції 20.05.2024

УДК 342.1

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-16-273-279

Задерейко Світлана Юріївна,

канд. юрид. наук, доцент

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

zadereikosvitlana@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0336-0023

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

У даній статті розкрито види міжнародних організацій, які приймають участь в подоланні збройних конфліктів та їх завдання.

Міжнародні організації відіграють критично важливу роль у вирішенні збройних конфліктів, виконуючи миротворчі, посередницькі, гуманітарні та захисні функції. Вони сприяють мирному врегулюванню, надають необхідну допомогу постраждалим та виступають захисниками прав людини. Однак їх діяльність обмежена політичними, фінансовими та логістичними викликами, які можуть впливати на ефективність втручання.

Спеціалізовані агенції як ЮНІСЕФ і Міжнародний Комітет Червоного Хреста зосереджують зусилля на захисті